

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročilna lista:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 49.

Maribor, dne 2. maja 1913.

Letnik V.

Proti denuncijantom.

Slovenci in Jugoslovani sploh smo srbofili, ne-patriotični, polni veleizdajalskega duha in vsak čas pripravljeni, da pomagamo uničiti Avstrijo. V tem in sličnem smislu se nas v zadnjem času črni na zgoraj in pred celim svetom, takih in enakih podlih očitanj je polno nemško časopisje. Preobratna Bal-kanu, ki pomenja po Bethmannovi ideologiji za slo-
vanstvo velik uspeh in napredek, je napolnil nemš-
vo z brezmejno jezo. Ker je ne more znesti nad bal-
kanskimi zmagovalci, jo hoče nad nami — slovans-
kimi sodržavljani. Od tod nesramno sumničenje in
grde denunciacije.

V obrambo pred temi podlimi napadi in radi
razkrinkanja raznih temnih elementov naj pribijemo
ad perpetuum rei memoriam nekatere resnice:

Jugoslovani so skoro brez izjeme po lastni vo-
lji, ne kot premaganci, stopili pod mogočno okrilje
habsburškega orla. Cela dolga stoletja, odkar smo
že podaniki presvetle habsburške dinastije, nismo še
nikoli storili enega protidinastičnega koraka, pač pa
smo prelili potoke krvi v obrambo in ohranitev mo-
narhije Habsburžanov. Spominjamo na turške vojs-
ke, na boje velikega Napoleona, na Jelačičeve čase
in tudi na še prav živo zgodovino italijanskih vojsk,
ko so ravno slovenski fantje stali v prvih vrstah! Mirno in s ponosom lahko rečemo: cela naša zgo-
dovina je skozi in skozi neomadeževana, vedno smo
bili zvesti in udani podložniki. Nikdar nismo bili
taki kot Nemci, ki kriče „Hoch Hohenzollern“, poje-
jo „Die Wacht am Rhein“ in proglašajo prusko pan-
germanstvo za svoj cilj.

Ako smo stali v sedanjih balkanski vojski na
strani balkanskih narodov, je umevno. Turčin po-
menja za nas parstoletno, najgrozovitejše trpljenje.
Zgodovina turške supremacije je pisana za nas s
krvjo. Če je tedaj v nas sovraštvo nasproti temu
vragu še vedno živo, je naravno. Ker vemo, kako in
koliko so trpeli naši pradedje pod turškim jarmom

in pod turškimi navali, zato si lahko tudi predstavl-
jamo muke balkanskih turških robov in zato nas
njihova osvoboditev samo radosti. To pa ni in ne
more biti kaj protidinastičnega. Ko je bila leta 1870
—71 francosko-nemška vojska, so avstrijski Nemci
tudi bili z vsem srcem na strani nemškega orožja in
so se vpijanali zmagoslavja. Če prav smo bili ko-
maj par let prej po ne ravno lepih dogodkih od ra-
vno tega orožja krvavo tepeni, vendar ni obsojal ta-
krat Nemcev nihče za nepatriotične in veleizdajalske
in nihče jih ni preganjal po sodiščih, kakor se je
to zgodilo letos mnogim Slovencem.

Ravno tako nehonetno in nepošteno je pa tudi,
če se slika našo kritiko avstrijske zunanje politike
za protidržavno in protidinastično. Obsodba naše
zunanje politike ne datira iz zadnjih časov, ampak
že mnogo dalje sem, odkar smo se vdali Nemčiji in
njenim aspiracijam, z dušo in telesom. Če je v zad-
njem času bolj pogosta, je to posledica aktualnega
položaja. Kako smo pa imeli mi prav, ko smo bičali
našo zunanjo politiko, priča najbolj divje napadanje
naše zunanje politike, ki ga lahko čitate vsak dan v
nemškem časopisju. Če bi mi pisali tako ostro in pa
razčesali našo zunanjo politiko tako neusmiljeno, ka-
kor razni nemški listi, potem bi bili vsakokrat za-
plenjeni. In vendar: nam se naša kritika vpisuje ta-
korekoč v račun veleizdajstva, Nemcem in njihovim
časopisom pa ne. To je pa napačno, nepravilno. Ob-
sodba politike, bodisi notranje, bodisi zunanje, ki je
po splošnem mnenju zavožena, pač ne sme veljati za
nekaj protidržavnega, temveč nasprotno za nekaj, če-
sar konečni cilj je ohranitev države. Ustanova, ki
ne prenese več zdrave kritike, je zapisana smrti. In
če bo avstrijska monarhija smatrala našo dobromis-
lečo kritiko njene politike, ki bi seveda ne smela bi-
ti vodena v nemškem duhu, za veleizdajstvo, potem
koplje sama sebi grob. Kakor za posameznika, velja
tudi za državo staro grško načelo: γνῶτὶ σαυτὸν!
(spoznavaj samega sebe).

* . *

Pred vojsko? Mir še ohranjen.

Odločitev še ni padla. — Seja veleposlanikov v Lon-
donu zopet odgodena. — Stališče Avstrije še neznan-
o. — Italija gre z Avstrijo. — Čedno postopanje Nemčije.

Ob 10. uri dopoldne smo dobili iz Dunaja sle-
dečo telefonično vest:

Konferenca veleposlanikov
se je odgodila na ponedeljek. O
njenih sklepih ni še nič znanega.
Tudi stališče, ki ga bo zavzel še
Berchtold, je neznan. Italija
gre z Avstrijo, toda Avstrija mo-
ra začeti. O kakšnih vojaških ko-
rakah se nič ne ve.

Kakor pove zgorajšnje poročilo, odločitev v na-
šem konfliktu s Črnogoro še ni padla. Nemški listi
so sicer z vso gotovostjo in veliko bojevitostjo trdili,
da mora v četrtek pasti odločitev, kajti Avstrija bo
v Londonu zahtevala samo precizno izjavo, če gre
katera izmed velesil z njo, ali ne, in bo druga-
če postopala takoj sama, toda zgodilo se to bržčas
ni. Odgoditev konference, o kateri sicer nimamo še
nikakih poročil, priča namreč z veliko verjetno-
stjo, da se je odločitev prenesla. Če bi se bila Av-
strija postavila res na brezpogojno ant-aut-stališče,
potem bi odgoditev konference ne imela nikakega
smisla. Da odločitev še ni padla, priča tudi to, da
v dobro informiranih dunajskih krogih še danes do-
poldne ne vedo ničesar o nadaljnjih Berchtoldovih
korakih in tudi o kakšnih že storjenih vojaških ak-
cijah nasproti Črnigori ni še nič znanega. Popolno-
ma izključeno sicer ni, da bi Avstrija ne bila že iz-
ročila Črnigori ultimatumu in mogoče že celo priče-
la z vojaškimi operacijami, ker se poročanje o teh
zadevah lahko zaustavi in skoro prepreči, vendar pa
verjetno to ni.

Kakšni vzroki so privedli Avstrijo, da je odgo-
dila odločitev še sedaj, ko je že po vseh oficioznih
in napoloficioznih listih naznanila svetu, da čaka si-
cer do četrтка, da so pa kocke v resnici že padle,
ne vemo.

Očividno so morali biti ti vzroki zelo tehtni,
ali pa je roka, ki drži mir, zelo mogočna in vplivna.
Po enodušnem mnenju vsega nemškega časopisja je

PODLISTEK.

Siromak ste.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

Marko je bil sedaj sam v — tuji sobi, korakal
je gor in dol, nebroj misli mu je rojilo po glavi. Sa-
mo ta kratek razgovor z gospo mu je bil dovolj, da
se je poglobil na dno njene duše in se povspel do
prepričanja: ženska je vajena prilizovanja, ali jas-
neje povedano: hinavščine!

Beseda hinavščina je vgriznila tudi Marka v
srce, ni se hlinil doslej še damam ne, radi tega pa
tudi ni bil priljubljen pri njih. Bojeval je boj med
resnico in hinavščino; vendar zmagala je v njem
praktična stvar, kajti le tem potom bo lahko izhajal
pri doktorjevih.

Pozvali so ga k obedu, mu odkazali zadnji pro-
stor in posedli.

Gospod doktor pa je dospel bolj pozno in prav
po domače stisnil Marku roko.

Molčali so med obedom, le Mirko se je glasno
hudoval nad materjo, ki je ravno danes dala skuha-
ti juho, ki je on ne mara.

Mati ga je pokarala, rahločutni publič pa se je
spustil v jok, odložil žlico in se kujal. Ni se odobro-
voljil, dokler ga ni mati pritislila k sebi, češ:

„Ljubček, nisem mislila tako hudo, le jej, dru-
gače mi še zbolíš!“

Fantek si je obrisal prisiljene solze in židane
volje sedel k mizi.

Po dokončanem obedu je gospod doktor marsi-
katero domačo spregovoril z Markom; gospa pa je
puhala cigaretni dim in menila:

„Abiturijent ni kavalir, kot moj soprog ne.“

Opravki so silili odvetnika v pisarno; Marko
in gospa stali ob sedela sama.

Milostljiva je abiturijentka izpraševala o dru-
žinskih in gmotnih razmerah in o prihodnjem pokli-
cu. Zvedela pa je od njega toliko, da je pristavila:

„Siromak ste, to je res; pa se bo že nekaj po-
skrbelo za vašo prihodnost tudi od naše strani.“

Koj tisti popoldne je pričel Marko tudi s pou-
kom.

Dečko res ni bil neumen, je razposajen, ker je
užival od materine strani popolnoma zavoženo vzgo-
jo. Zaupal pa je Mirko novemu učitelju, da ga ima
rad in da ga bode že ubogal.

Marko se je sčasoma popolnoma privadil pri
doktorjevih, še prav zadovoljen je bil; le za kava-
lirja, kakoršnega je želela milostljiva doktorjeva, se
še ni bil izšolal. Uživel se je tudi v družino, poseb-
no ga je cenil gospod doktor, ker mu je razvajanega
sinka vsaj nekoliko ukrotil; ne z grda, ampak s
svojim mirnim in resnim nastopom.

Marko je živel tako vsakdanje tržno življenje,
dokler ni posetila doktorjevih daljna sorodnica Ela iz
mesta.

Osemnajstletna gospica Ela je bila čedna Evi-
na potomka, lepe, srednje, vitke postave in ljubkega
obraza. Bodi dovolj povedano o njeni mikavosti, če
rečem: vsi tržki gospodje so bili njenja: Ela je ke-
brek črnooki.

Še na Marka, ki je bil sicer resen fant, je na-
pravila Ela mogočen vtis; na njej prvi je začel ob-
čudovati žensko lepoto in privlačnost. Znala je tudi
dobro igrati na glasovir, pa tudi njen glas je bil
vabljen in je donel tako milodoneče, da je dopadlo še
tudi doslej zbirčnemu abiturijentu.

Sploh je bila opaziti na Marku nekaka izpre-
memba, odkar je bivala Ela v hiši; postal je bolj
zgovoren pri mizi ter je polagal tudi večjo skrb na
obleko, ovratnice in lase.

Ela je pač oživila doktorjevo omizje in Marko

je dodjal tudi marsikatero pri običajnih pogovorih,
da še celo gospa doktorjeva se je krepila v prepriča-
nju: domači učitelj se razvija v kavalirja.

Pohajal je z damama na izprehode, na družin-
ske večere, hvalil zvoko ženskega grla, prožnost
prstkov, pa tudi sodbe o toaletah je izrekel.

Kratko in malo, gospa doktorjeva se je izrazi-
la nekoč nasproti Eli:

„Ti si napravila iz meniha — kavalirja!“

Marko, dasi izpremenjen, ni zanemarjal svoje
službe kot učitelj; Mirko se je pridno učil in je na-
pravil sprejemni izpit z dobrim vspehom.

Doktor je bil tega vesel, stresal je abiturijen-
tu roko in mu zatrjeval svojo pomoč; Marko je ostal
tudi nadalje v doktorjevi hiši.

III.

Kot povsod v vinskih krajih, je tudi v Sotlski
dolini navada, da se obhaja trgateg veselo med pri-
jatelji.

Dr. Dramnik ni bil samo odvetnik, ampak tu-
di imovit posestnik vinogradov. Kot premožen človek
je povabil vsako leto tržno gospodo na trgateg. Vse
iz trga, od okrajnega sodnika do zadnjega pisača,
se je zbralo v nedeljo popoldne; povabljeni so bili
vsi k doktorjevemu na vinsko trgateg. Jesti in piti je
bilo dovolj; še dva cvileža na meh in klarinet je na-
jel hišni gospodar, da bi bilo tem veselejše. Družba
se je zabavala dobro, mrgolelo je kar napitnic na
gostitelja, gospoda doktorja, in seveda tudi na dobro-
srčno milostljivo. Po dokončani jedi so se zavrteli
peli, ukali in zbijali šale.

Še Marko je prvič v življenju občutil, kaj da
je vesela družba pri vinu in na prostem.

Med petjem, pitjem, jedjo in mešanimi dvotipi
je legel mrak na zemljo. Niso prižgali takoj luči —
ampak vsak je zahrepenel po svežem, večernem zra-
ku, ki ravno v vinogradnih krajih nekako prijetno,
da, omamljivo vpliva na človeka.

bil položaj vendar že povsem jasen in so bojeviti nemški žurnalisti samo še čakali, da začne grometi topovi. Sedaj pa zopet odgoditev, zopet novi pomisleki. Nam se zdi ta odgoditev, za katero ne vemo vzrokov, vsekakor dobro znamenje; mogoče se bo pa vendar dalo ohraniti mir.

Stališče velesil napram celemu konfliktu je, če se ni v zadnjem hipu kaj pripetilo, neizpremenjeno. Velesile so edine v tem, da mora postati Skader albanski in si nasprotujejo samo v izberi sredstev, kako to doseči. Ker tedaj velesile v bistvu soglašajo, zato se smatra Avstrija samo za eksekutorja evropske volje. Da druge velesile Avstriji pri tej eksekuciji dejanski ne bodo pomagale, je skoro brezdvomno. Obvarujejo se stroškov in tudi drugih neprijetnih posledic. Samo o Italiji gre po nemškem časopisu glas, da hoče dejanski pomagati, seveda samo tedaj, če Avstrija začne.

Po nastopu Essad paše, ki je kot knez avtonomne Albanije stopil z Balkansko zvezo v stik in Črnigori prepustil Skader, se je naloga velesil, oziroma Avstrije, razširila. Obračunati bo treba tudi z Essadom, ki smatra svojo proklamacijo za prav resno in je v zvezi z Džavid pašo tudi najbolj v stanu, da si dene na glavo albansko krono. Urediti bi tedaj bilo treba, kakor pravijo nekateri listi, tudi anarhistične razmere v Albaniji. Če se gre za Albanijo, je pa Italija takoj ljubosumna, zato se že glasi, da hoče v južnem delu Albanije napraviti ona red. Zasesti hoče Valono in tamošnje ozemlje. Samo če bo Italija potem te kraje hotela zopet zapustiti. Bojimo se prav odkrito, da bo postala Albanija drugi Schleswig-Holstein.

Začudenje vzbuja v avstrijskih krogih postopanje Nemčije. Naša severna zaveznica se je popolnoma odmaknila od Avstrije in nemški državni tajnik Jagow je že izjavil, da Skader Nemčije nič ne briga. To je hud tobak za našo diplomacijo. Že cel čas sedanje dolgotrajne krize je bila Nemčija naša zelo hladna zaveznica. Izpustila je sem pa tja kakšno prazno besedo, svojega vpliva ni zastavila nikoli za nas. Sedaj pa gre celo tako daleč, da naznanja celemu svetu, da je Skader, ki je postal za Avstrijo, kot pravijo nemški listi, življenjsko vprašanje, nič ne briga.

Iz tega razvidi lahko vsakdo, koliko je vredno nemško zavezništvo. Nemčija gre z nami, ker nas rabi. Kadar bi naj pa ona igrala napram nam — „brilantnega sekundanta“, se pa umakne. Radi Nemčije smo si nakopali sovraštvo vseh drugih držav, a koristi nimamo od nje za to nobene. Nasprotno! Ta Nemčija nas kolikor mogoče izkorišča. Kakor je razkril Bethmannov govor, izvirajo naši konflikti z balkanskimi državami ponajveč iz germanizirajoče politike nemškega rajha. Posledice konfliktov pa moramo trpeti mi. Nemčija ostane lepo v ozadju in si noče nakopati nobenega nasprotnika. To pride njeni trgovini seveda zelo prav. Javna tajnost je na primer, da rase nemški eksport v balkanske države v tisti meri, kot naš pada. Kdor le hoče, mora videti: Avstrija je razvoju pangermanstva na potu, zato je pa vsako njeno oslabiljenje Nemčiji dobrodošlo.

Grof Berchtold o mednarodnem položaju.

„Pijeva korespondenca“ javlja:

Naš zunanji minister grof Berchtold se je v

Vsa družba je stopila na prosto; gospodje so zapalili smodke in cigarete — začel se je pa tudi večerni sprehod ob obroku vinograda in gozda. Vreme je bilo mirno in večerni vetrič je na lahko zibal vinsko trto pripeto s silo h kobra. Glasen smeh je bil slišati iz vrst šetalcev.

Marko pa je sam, oprt na podboje vrat, motril resnega obraza nocoj tako srečne izletnike. Vztrepetal je, ko mu je nekdo rahlo položil roko na ramo; vzbujen iz sanj se je ozrl in zasvetile se mu nasproti v večernem mraku — Eline oči.

Nagajivo mu je zažugala s kazalcem:

„Vi, vi, gospod Marko, kaj pa tako sami in v vinogradu tako prisiljeno resni, veste, to vam pač ne pristojata.“

Po teh besedah pa je ljubko zaokrožila ustna, pokazala nekoliko bele zobe in se zasukala na — odhod.

Abiturijenta je mahoma minila resnost, saj samo na Elo je čakal in sedaj se je tudi on gibal srečen med šetalci.

Govorila sta pa malo, ker Marka je nekaj kar tiščalo za grlo; vsikdar pa, ko je zravnal obraz in pogledal spremljevalko, pogledala ga je tudi ona. In ta moč ženskih oči se je zasadila tudi v Markovo dušo in v nekaki blaženosti je vztrepetalo njegovo srce pri vsakem pogledu, ki mu je govoril — veliko. Dospela sta na ovinek in krenila proti gozdu; mesec se je ravno, oblečen v ponočni, blede-rudeči plašč, z vso silo skušal potegniti na nebeški obok.

Ela je obstala in pokazala z desnico na vzhajajočo luno.

Tudi Marku je zaostal korak, pa ni uprl oči v nočnega nebeškega romarja, ampak v — Elo.

Gledala sta molče drug drugega, govorilo je oko, občutilo srce in roki, ki sta si jih nehote podala, sta potrtili njuno ljubezen. Premierila sta še parkrat počasnih korakov obrobek gozda; in Marko se pozneje sam ni zavedal, kaj vse je govoril v tistih trenutkih izvoljenki, ki mu je le s pogledom pritrjevala.

pogovoru z neko vodilno osebo glede mednarodnega položaja izrazil tako-le: Naša pot je začrtana. Naj sklene jutrajšnja (mišljena je četrtkova. Op. ur.) seja veleposlanikov kar koli hoče, za našo monarhijo je to popolnoma irelevantno. Avstro-Ogrska se ne sme niti en dan obotavljati, da bi ne vdejavila svojega minimalnega programa. Monarhija ne bo uvedla kako specifično avstro-ogrsko akcijo, marveč bo nastopila v vlogi eksekutorja Evrope. Nekatere velesile nam bodo deloma moralno, deloma pa dejanski pomagale. Italija bo, nasproti tendencijskim vestem šla z nami roko v roki; kajti albansko vprašanje je tudi za Italijo vitalnega pomena. Italija bo zasedla južno Albanijo, posebno Valono, med tem ko bo naša naloga, da zasedemo severno Albanijo. Te okupacije so le provizoričnega značaja in se naj s tem ustvari nekako jamstvo s pestjo, da Črnagora takoj zapusti Skader. Vse velesile se strinjajo v principu, da se morajo uvesti proti Črnigori energične odredbe. V francoski javnosti se je zvršil vesel preobrat, ker Francija odobrava stališče, ki smo ga mi zavzeli. Le v izberi odredb, ki bi se naj ukrenile, da se prisili Črnogoro, da odjenja, vladajo med velesilami nasprotujoča si naziranja. Med nami in pa med Italijo vlada popolno soglasje. Obe državi nista pri volji, da bi se ta zadeva še nadalje zavlačevala. Črnagora mora brez pogoja zapustiti Skader. Vprašanje o kakih finančnih ali teritorialnih kompenzacijah za sedaj ne sme priti v poštev. Upam pa, da se bo Črnagora še v zadnji uri premislila, in se bo — v svojem lastnem interesu — podvrgla diktatu Evrope. Na nas ne pade odij, da nastopamo takorekoč kot mandatarji Evrope. Posledice, ki bodo nastale iz te naše akcije, bo nosil kralj Nikola sam vsled svoje nerazumljive politike.

Zmešnjava nad zmešnjava.

(Glose pohorskega kmeta k političnem položaju.)

V Evropi gotovo od Napoleonovih časov ni bilo za nobeno vojsko toliko zanimanja, kakor za sedanjo balkansko. Ne samo sosedni vojskujočih se držav, temveč celi svet napenja oči, nateza ušesa in opleta z jezikom. Je kakor v mestu, če se na ulici ruvata in mikastita redar in zasačeni lopov; vse leti vkup, zija, se vmešava v dvoboj in ne malokrat se še gledalci med seboj skapuznejo in stepejo. Zakaj pa? E, zato, ker niso vsi enih misli; kakor vsi pošteni in pravicoljubni žele redarju, da bi lopova premagal in povezal, ravno tako privoščijo fakini in potepuhi svojemu „kolegi“, da bi se mu posrečilo izmuzniti in pa uiti, češ, škoda ga je, ako ga spravijo pod ključ, — naša „častita“ družba je potem za eno glavo slabša.

Slično v sedanji vojski. Med tem, ko smo bili vsi slov. narodi — tega ne tajimo, naj je komu prav ali narobe — z dušo in telom na strani balkanskih bratov, je mnenje drugih narodov jako različno. Nekateri opazujejo vso vojno gibanje kot nekako zabavo; ploskajo tistemu, ki pridobi in se smejejo onemu, ki beži. Samoumevno: oni nimajo ne izgube in ne dobička, vrhu tega tudi niso tako pohlepni, da bi se jim sline cedile po balkanskih deželah.

Popolnoma drugače pa vplivajo zmage balkanskih Slovanov na Germane. Vsenemški greben, ki je bil zrasel že tako visok, da bi ga bilo treba od obeh

Klarinet je zacvilil, mehovi so pritiskali v basu, in Ela je, vzbujena iz opojnosti, opomnila Marka na povratek.

Vsa družba se je zbrala k večerji. Še plesali bi bili radi gostje ta večer, pa ni šlo, ker so se gospodje preveč spotikali; eden je zaklinjal z žreblji nabite črevlje, drugi raskav pod, a pravi vzrok je bil pa le vinski duh, ki si izbere večkrat svoj sedež ravno v nogah.

Gospod okrajni sodnik se je še enkrat skušal zahvaliti gospodu gostitelju in milostljivi za vso skrb, pa je govoril v meterskih pavzah, ker jezik se mu pač ni hotel gibati.

(Dalje prihi.)

Za smeh.

K me č k o m n e n j e .

Sin: Kaj pa je tisto za ena šola, katero sva videla v mestu?

Oče: To je univerza.

Sin: Tja bi se pa jaz šel rad učiti.

Oče: Norec! Potem bi moral celo življenje delati z glavo, kakor vol.

O t r o š k a m o d r o s t .

Oče: Kaj sta se že zopet prepirala?

Ivanček: Najprvo se ni hotela Lizika z menoj igrati; ko si mi dal čokolado, mi je rekla, da naj jo vzamem za ženo, tega pa nikakor nočem, ker vidim, kakšen revež si ti.

D o b r o z a d a n e s .

Sluga: Prosim, gospod doktor, med tem, ko ste bili v kavarni, je prišel neki pacient. Rekel je, da ga po ušesih trga.

Zdravnik: Kaj ste mu pa rekli?

Sluga: Naj pride jutri; za danes sem mu pa prepovedal pijačo in ukazal strogo dijeta.

V š o l i .

Učitelj: Kaj je obrekovanje?

Učenec: Če kdo nič ne naredi, pa kdo to okoli pripoveduje.

strani podpreti, se je v kratkih mesecih silno skrčil in shujšal. Kako bi tudi ne! Leta in leta so oili Nemci voditelji in učitelji Turkov, ustvarili so jim tako močne trdnjave, da bi bile zamogle zadrževati po njih lastni izjavi celo nemške vojake z najmodernejšim orožjem najmanj pol leta, zdaj pa pridejo ti barbari Bolgari, pa vse to silno in nepremagljivo zidovje razkopljejo in razbrskajo v treh ali nekoliko več dneh, — ne, to je preveč za šalo; takega poraza nemška tehnika, učenost in modrost še ni doživela in ga prenesti ne more. Treba se je postaviti na noge in z gromkim glasom zaklicati zmagepijan Balkanem, ki že lomastijo naravnost proti Carigradu: Marš nazaj! Takoj odložite orožje in se spravite domov! Koliko zemlje vam pripade, bomo že mi in naše tovaršice velesile določile; naših ljubih prijateljev Turkov pa kar nič nimate več mesariti! Tako se je glasilo povelje iz skupnega nemškega tabora in vse velesile so temu radi ali neradi pritrile.

In zbrali so se v londonski mirovni kovačnici modri diplomati in skušeni politikarji, pisali note, dobivali informacije, držali dolge konference, povdarjali legitimne interese, špičili kolje ter gradili plot med Črnogoro — Albanijo, Albanijo — Srbijo, Bolgarijo — Turčijo itd. Vse je šlo neznanjsko počasi, vkljub temu, da je Nemčija na vso moč gonila meh in Avstrija neutrudno donášala oglja; tolikanj zaželenega miru in sporazuma niso mogli zvariti.

Naveličali so se balkanski zavezniki dolgega in brezvspešnega čakanja: prišli so za sabljje in bojni ples se je vnovič začel. Spogledali so se modri zastopniki velesil: kaj pa zdaj, že zopet se ravsa ta druhal; treba jih bo bolj občutno prijeti!

In vstalo je pred vsem nemško časopisje ter v krvavih barvah slikalo nezaslišane grozovitosti, ki jih prizadevajo balkanski Slovani nedolžnim Turkom. Menda ni dosti manjkalo, pa bi bili še poročali iz „popolnoma zanesljivega vira“, da so Bolgari in Srbi vso vodo po vseh rekah, potokih in studenih zažgali in morajo usmiljenja vredni Turki od žeje umirati. Da, ko bi se vsa nemška jeza in ves germanski žolč, ki so ga gotovi časopisi izlili čez Jugoslovane, dal spremeniti v jezero, imela bi ta smrdljiva godlja še veliko bolj ogabni okus, kakor ga ima voda Mrtvega morja.

Balkanici so šli svojo pot; Grki so vzeli Janino, Bolgari in Srbi osvojili Odrin in Črnogorci ne prestando naskakovali Skader.

Evropa je postala popolnoma zmešana; vsi politični zdravniki so obupali. Pruski kancler je klical vse nemške mornarje na krov; Berchtold žugal z zasedenjem Sandžaka. Oh, ti uboga Avstrija! Komu bi pač primerjal tvoje diplomate, da bi ne bilo preveliko razmere? Skoro lahko tistemu znanemu živinčetu, ki je gredeč skozi puščavo dajalo od sebe grozovite glasove, da bi s tem zverino oplasil, toda živali, ki so poznale njegovo pičlo moč, se tudi za njegov odurni glas niso brigale. Enak poraz je doživela avstrijska diplomacija. Balkanci dobro vedo, da država, ki že svoje zveste podanike prav nekulturno zatira in v lastni hiši reda in pravice napraviti noče, tudi na zunaj ne pomeni Bog si ga vedi kaj.

In v očigled vsega tega nedosegljivega poraza so morali vsi zaštopniki evropskih „velesil“, zbrani pred obaljo Jadranskega morja, ne kakor povabljeni svatje, ampak kot nadležni prežarji doživeti, da je dne 22. aprila junaški Črnogorec kakor v zasmeh pred njihovimi očmi zavzel in objel svojo ljubljeno nevesto, tolikanj zaželeni Skader. J. P.

Prijatelj iz zelenega Pohorja nam je poslal zgorajšnji članek. Priobčili ga nismo, ker bi mogoče razkrival kaj povsem novega, temveč ker tako vrlo jasno in krepko označuje mišljenje, ki ga je vzbudila že v našem priprostem ljudstvu naša nesrečna balkanska politika. Le po tej poti naprej, pa bo res kmalu postal aktuelen stavek, ki ga je zapisala graška „Tagespost“: Postelja bolnega moža je izpraznjena!

Politični pregled.

Cuvaj intriguira.

Hrvaški uradni list „Narodne Novine“ je o priiliki padca Skadra priobčil članek, ki je glasno proslavljal črnogorsko zmago. Od merodajne strani je bil potem list desavouiran. Kakor se je zdaj dognalo, je napisal ta uvodnik šef-urednik tega lista — Zindl — ki je najboljši prijatelj kraljevega komisarja Cuvaja. Zindl je, kakor je v Zagrebu splošno znano, v najožjem kontaktu s kraljevim komisarjem Cuvajem. Preiskava proti redakcijskim članom „Narodnih Novin“ je dognala, da gre v tem slučaju za intrigo urednika Zindla in policijskega šefa Sportiča sporazumno s kraljevim komisarjem Cuvajem proti sedanjemu banovemu namestniku dr. Unkelhäuserju, ki so ga upali s tem nemogočega napraviti. Ta vspeh preiskave pa nekako potrjuje tudi dejstvo, da so dr. Unkelhäuserja prav ostro napadli radi tega članka „Pesti Naplo“ in razni dunajski listi, ki so notorični pristaši kraljevega komisarja Cuvaja. V budimpeštanskih krogih je to dejstvo povzročilo veliko senzacijo. Hrvaški minister Josipovich, ki ni prav posebno velik prijatelj Cuvajev, se je baže izrazil, da je skrajni čas, da se odstrani mož, ki v-

porablja najnižja sredstva, da odstrani svojega nasprotnika. Preiskavo so uvedli baje tudi proti bivšemu državnemu pravdniku, dr. Markoviču, sorodniku Cuvajevemu, in proti policijskemu šefu Sporčiču.

Naše prireditve.

Kamnica.

V nedeljo sta imeli tukajšnja Mlad. zveza in mladeniška Marijina družba svoj mesečni shod, na katerem je govoril Fr. Žebot iz Maribora o sovražnikih mladine.

Gradec.

In zopet je bil lep dan in lep večer, ki smo ga preživeli graški Slovenci dne 20. aprila v gledališki dvorani „pri zlati zvezdi“ v Sparbersbacharci. Naš „Kres“ je zopet nastopil in nastopil tako, da smo lahko ponosni nanj: vsaka prireditev je bliže popolnosti, diletantizem je že prestan.

Program in namen prireditve ste že brali v „Straži“, ko je bila naznanjena. Petje in tamburanje je bilo kakor vedno lepo in občinstvo — polna dvorana ga je bilo — ni štedilo z aplavzom.

Ob deklamaciji Remčevega „Poslednjega sna“ sem se kar čudil, kako se je deklamator poglobil in začutil v pesem. Tako lepe deklamacije že lep čas nisem slišal. Vso čast in priznanje gospodu Špesiču, vrlemu Kresjanu, za to. Upam, da ga bomo ob priliki še slišali.

„Pot do zvezd...“ Slavnostni govor so ga krstili. Josip Lovrenčič je podal v njem po uvodu o umetnosti razvoj slovenske moderne. Tudi umetniško pot Alojzija Remca je oertal.

Glavna točka programa pa je bila tridejanska veseloigra iz francoskih časov: „General Burja.“ In nova igra je to, dasi že eno leto v rokopisu. Alojzij Remec, prijatelj srčnega dovtipa, je sedel nekoč v Gorici pri „Orlu“ in z njim še nekdo. Pri sosedni mizi sedi star možakar, pa pripoveduje razne zanimivosti in nezanimivosti. Tudi o „generalu Burji“ je povedal anekdoto. Remec je molčal, vzel svinčnik in pa zabilježil v Vydrov zapisnik: General Burja... Pet let je od tega in nikdo ni do lani vedel, da iz anekdote nastane veseloigra.

In sedaj smo jo videli, v Gradcu smo jo videli. Igra je kakor nalašč za ljudske odre: dejanja je v njej več kot besed in vse je tako zdravo, krepko in vipavsko veselo, da bi človek dal pisatelju za vse prisrčne smehe več kot pol litra Vipave, seveda če bi se ga dobilo v Gradcu.

Historije, ki je razpletena v igri, ne bom pripovedoval, preobširno bi bilo. Samo k predstavi par besed:

1. Škoda, da je oder malce pretesen. Pri večjih igrah nastane drenj, ki neugodno vpliva. Sicer se moramo zadovoljiti s tem, kar je.

2. Škoda, da se ni igralo v dialektu.

Drugače pa moram, res: moram, ker so zaslužili, raztresti hvalo in pohvalo na levo in na desno: vsi so dobro igrali!

Raznoterosti.

Nov brevir. Zadnjič smo obljubili natančno poročati o ravno izišlem novem brevirju. Knjiga leži danes pred nami. Brevir je res nov. Tisek je lep, format priključen. Velikost brevirja je 15 krat 9 centimetrov. Ta brevir torej je prvi, ki je izšel na podlagi novih papeževih predpisov in ga kot v tescnici novega danes č. duhovščini lahko priporočamo. Stane pa, vezan v šagrin, v štirih zvezkih, z zlato obrezo in z lavantinskim proprijem 50 K 65 v. Naroči se po domači tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Kdor ga želi imeti, naj to tiskarno takoj naznani, da jih naroči zadostno število. Kajti preden bode vezan z lavantinskim proprijem, bode zopet trajalo še morebiti 3 ali 4 tedne.

Nemški listi napadajo naše poslance, ker so se, kakor poročajo ravno ti listi, obrnili na vlado s predlogom, da naj po groznem mrazu oškodovanim pomaga na ta način, da da posojilnicam in drugim denarnim zavodom na razpolago potrebnih zneskov, ki jim bodo omogočili, da lahko počakajo na plačevanje obresti. Nemški listi, katerim ni nobena nesreča dovolj velika, da bi ne skušali z njo hujskati, če gre, pravijo, da bodo naši poslanci izrabljali te podpore v politične namene, češ, da bodo slikali naše posojilnice kot največje dobrotne ljudstva. V eni sapi pa zahtevajo ti listi, da mora vlada tudi njihovim „sparkasam“ dati na razpolago enakih sredstev. Nemci seveda tega ne bodo izkoriščali v svoje politične namene. Saj poznate rek: Wie der Lump selber ist, so denkt er von den anderen!

Liberalci že delajo volitve. V „Slov. Narodu“ je pred par dnevi izšel članek, ki se bavi s štajerskimi deželnozborskimi volitvami in skoro že deli mandate. Liberalci bodo, če smemo člankarju verjeti, postavili lastne kandidate v vseh 13 okrajih. Dobro, bodo dobili vsaj tem več batin. Vidi se tudi, kako se vse liberalno politikarstvo suče okrog — mandatov. Volitve so še Bog ve kje, mandate bi pa že radi.

Heimatschutz. Tako se imenuje društvo s sedežem v Gradcu, kateremu je namen varovati pristen domač značaj dežele. Kakor slišimo, sili deželni

šolski svet na to, da se zadeva tega društva stavi letos na dnevni red učiteljskih konferenc. Teoretično je namen tega društva res hvalevreden, toda faktično hoče to društvo vtisniti štajerski deželi popolnoma nemški značaj in bi naj bilo nekaka spolnitev Südmarke in Schulvereine. Za slovenski del štajerske je posel Heimschutz prevzelo Zgodovinsko društvo v Mariboru, ko bi le našlo dovolj odziva. Opozarjamo naše učiteljstvo, da ne gre na li-manice nemškemu fanatizmu.

Pozor na žep! Kakor smo že zadnjič poročali, bo v nedeljo, kne 18. t. m. v Mariboru in mogoče še tudi v okolici cvetlični dan za nemško koč na slovenskem Pohorju. Kakor je grdo izzivanje, da zidajo mariborski Nemci in nemškutarji na Pohorju iz zgolj zavistnih in konkurenčnih namenov svojo koč, tako je izzivanje, da prirede v ta namen „Blumentag“ v našem mestu, ki ima vendar tako številno manjšino. Opozarjamo že danes zlasti okoliško prebivalstvo, da se ne bo dalo zapeljati po raznih mogoče slovensko govorečih prodajalkah. Ves denar gre le v nemškonacionalne namene in v te namene ne sme dati zaveden Slovenec vinarja. Sami sebi še vendar ne bomo kopali groba. Če se podravska podružnica Slovenskega planinskega društva odloči prirediti ta dan protiakcijo, bomo že še natančno in pravočasno naznanili. Torej pozor!

Dokument štajercijanske vzgoje. Iz ormoškega okraja nam pošilja prijatelj sledeče pismo, ki kaže, kako nemškutarstvo skvarja ljudi, da ne znajo ne nemški in ne slovenski ter so samo v zasmeh vsake-mu razsodnemu človeku: „Ser Geerte Her Ich bitte inen reht schön ßein Bißo gut habn Bi noch bißchen geduld ich bin noch niht in der lage dal bringen was noch schuldik bin aber ih wer schon schaun das in kurzer zeit alles beglihen wird. Alßo ih bitte noch mals ein kurze zeit geduld habn mid Hohachtungswol“ (sledi podpis).

Odlikovanje našega rojaka. Kakor že znano, je priredil naš rojak gospod Filip Oštir, frančiškan v Klanjeu na Hrvaškem, dne 6. aprila zelo dobro uspeli glasovirski koncert v namen bolgarskih princes, katere so posebno zavzete za ono siročad, ki je v bitki izgubila svoje hranitelje. Dne 28. aprila pa je gospod fr. Filip Oštir prejel naravnost iz carskega dvora v Sofiji v priznanje in zahvalo fotografije njihovih carskih visokosti princes Eudoksije in Nadežde za lastnoročnim podpisom in pohvalnim listom. Čestitamo!

Vojaki kot poljedelski delavci? Glasilo čeških agrarcev „Venkov“ poroča, da se je več agrarnih organizacij sbrnilo na državne poslance s prošnjo, naj pri vojnem ministertvu posredujejo, da se da poljedelcem za spravljjanje krompirja in repe vojaštvo na razpolaganje, ker primanjkuje delavcev.

Za „Slovensko Stražo“ je nabral gospod Vinco Rožič v Framu lepo število obrabljenih poštnih znamk. Hvala lepa!

Štajersko.

Mariborske novice.

Naš okrajni glavar. Ni ga menda v deželi političnega uradnika, ki bi bil tako splošno nepriljubljen, kakor sedanji okrajni glavar. Sicer gre Nemcem, posebno vsenemški stranki (Maliku v St. Lennartu!) in protestantom povsod na roko, toda rabijo ga, ljubijo ne. V njegovo karakteristiko podamo zopet to sličico, ki smo jo doživeli seveda mi Slovenci. Ko so pred 14 dnevi vlomili v okrajno glavarstvo, pošlje okrajni glavar v naša slovenska uredništva uradnika, ki nam v njegovem imenu naznani, da ne smemo objaviti polne resnice, sicer bomo dogovorno z državnim pravdnistvom konfiscirani. Isto se je baje naznanilo „Marburger Zeitung.“ Toda čujte in strmite! „Marburger Zeitung“ z dne 1. maja pa nam čisto odkrito pove, da se je vlomilcu šlo za „streng geheimzuhaltende Papiere, die militärische Angelegenheiten betreffen“, za „militärische Geheimdokumente“ itd. Vsak otrok ve, kakšne vojaške dokumente hranijo glavarstva. Da si imena nabornikov ne bo nihče prepisoval, je jasno. List ni bil zaplenjen. V zvezi s tem odkritjem pa hujska isti list proti slovenskemu narodu, češ, da so samo Slovenci (windische Serben?) interesirani na tej tatvini. Navadno se tudi take hujskarije po par. 300 k. z. zaplenijo. Toda pri „Marburger Zeitung“ se to zopet ni zgodilo. Naši bralci pa nam naj povejo, kako naj sodimo o glavarju, ki nam prepove objavo, nemškemu listu pa jo dovoli in sicer takrat, ko jo prinese z infamnimi napadi na Slovence! — Dostavek uredništva: Med tem smo se telefonično obrnili na tukajšnje državno pravdnistvo ter vprašali, zakaj se dogovor ni držal. Državno pravdnistvo nam je odgovorilo, da mu o kakem dogovoru ni nič znanega. Okrajni glavar pl. Weiss stopa pred nas v vedno lepši luči. Sedaj ima pl. Weiss besedo!

„Deutscher Verein“ za Maribor in okolico priredi tekom maja veliko manifestačno zborovanje, na katerem bo govoril Wastian in še drugi nemškonacionalni veljaki. Bavili se bodo z jugoslovanskim vprašanjem, ki jim povzroča toliko skrbi in strahu. Ta „Deutscher Verein“ je zdaj v vsenemških rokah. Da govori na njegovem zborovanju Wastian, je precej čudno. Najbrže iz hvaležnosti, ker so mu pri zadnjih volitvah povzročali vsenemci toliko preglavic, ali pa so ga ti hoteli potegniti.

Protialkoholni shod. Opozarjamo še enkrat na shod in ustanovni občni zbor protialkoholnega društva „Sveta vojska“ v Mariboru dne 4. maja ob 3. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma. Zaradi aktualnosti vprašanja je želeli obilne udeležbe, društva naj pošljejo svoje zastopnike.

Koncert. Otvoritev sezone poletnih vrtnih koncertov v Narodnem domu se je preložila iz različnih vzrokov na nedeljo, dne 4. majnika. Začetek ob 7. uri zvečer. Prijatelje lepe godbe vabi odbor Glasbenega društva.

Ptujske novice.

„Deseti brat.“ Naša podružnica mariborskega Dramatičnega društva priredi v nedeljo, dne 4. maja, ob pol 8. uri zvečer priljubljeno narodno igro: „Deseti brat“, ki bo poslednja predstava v tej sezoni.

Celjske novice.

Celjsko okrožje Orla priredi dne 12. t. m. izlet, združen z javno telovadbo v Šmartno v Rožni dolini. Celjani in drugi okoličani, ne pozabite ta dan pohiteti v lepo Rožno dolino.

Celjski „Blumentag“ bi naj stal, kakor hvali „Vahtarica“, v znamenju spominov na „Deutschlands Erwachen.“ Ako bi Slovenci naredili cvetlični dan v spomin na „Montenegros Erwachen“, bi jih vse pozaprili.

Celje. Včeraj, dne 1. maja, se je vračalo celjsko nemštvo iz neke pevske veselice po savinjski železnici. Zraven je bilo tudi mnogo gimnazijcev, ki so tulili „Die Wacht am Rhein.“ Tako izgleda toli slavljeni avstrijski patriotizem Nemcev.

Drugi kraji.

St. Ilj v Slov. goricah. Prihodnjo nedeljo, 4. maja, ob 3. uri popoldne, priredi naše Kmečko bralno društvo veselico. Vabimo vse narodne Sentiljčane in sosede. Igrat pridejo „Zarjani“ iz Gradca. Na vspredu so jako smešne in vesele točke. Smeha bo obilo. Nikomur ne bo žal, kdor se bo te veselice udeležil. Mariborčani in sosedje, v nedeljo, 4. maja, napravite izlet v sosedni St. Ilj, ki je zdaj v najlepšem cvetju!

Sv. Anton v Slovenskih goricah. Bralno društvo pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah ima na binkoštni pondeljek svoj občni zbor. Ob enem priredi tudi zanimivo veselico z dvema gledališkima igrama in srečolovom.

Ljutomer. Kmetijska podružnica v Ljutomeru zboruje v nedeljo, dne 4. maja, ob 8. uri dopoldne, v realki v Ljutomeru in ob 3. uri popoldne v Križevcih pri gospodu Muhiču. Predaval bo strokovni učitelj gospod Zidanšek o živinoreji. Člani in nečlani, pridite točno in v obilnem številu!

Mala Nedelja. Kmetijska podružnica uljudno vabi vinogradnike, ude kakor tudi neude, k predavanju potovalnega učitelja gospoda Pirstingerja, ki se vrši v nedeljo, dne 4. maja, po rani službi božji v šoli. Govoril bo o oskrbovanju vinogradov po letu s posebnim ozirom na letošnjo pozebo.

St. Ilj pod Turjakom. Na binkoštni pondeljek, dne 12. maja, se vrši jutraj po prvem sv. opravilu poučen shod J. S. Z. v gostilni pri gospodu čvanu Čas. Kmetje, žene, delavci, posli, gozdi delavci, pridite! Poročat pride V. Zajc.

Braslovce. Tamburaški zbor izobraževalnega društva v Celju napravi dne 4. maja, izlet v Braslovce. Tam bo vprizoril tri igre enodejanke, namreč „Krčmar pri zvitem rogu“, „Rdeči nosovi“ in „V ječi.“ Pred in po igrah se bo proizvajalo okoli 20 lepih tamburaških komadov. Veselica se vrši popoldne po večernicah v prostorih gospoda Pauerja na Legantu ob vsakem vremenu. Vstopnina: prvi sedeži 1 K, drugi sedeži 60 vin., stojišča 30 vin.

Šmartno pri Velenju. Tukajšnja Dekliška zveza ponovi v nedeljo, dne 4. maja, popoldne ob 3. uri, v društvenih prostorih, prelepi igrokaz „Večna mladost in večna lepota“, zraven pa še kratko šaljviko: „Strahovi“, da bo na ta način vsem ustrezno, ljubiteljem resnih in smešnih prizorov. Na dnevnem redu je tudi poučni govor o naših društvenih domovih. Ker je zadnjič bila slaba udeležba od strani domačih faranov, pričakuje se sedaj tega nedostatka, pa tudi prijaznim sosedom se prav lepo priporočamo. Pridite v obilnem številu!

Dobrna. Velečastiti gospod župnik v Zrečah, Matija Karba, je ob priliki zlate poroke Božnikov naklonil Orlu in bralnemu društvu na Dobrni vsakemu po 10 K. Stoterna hvala velikodušnemu dobrotniku! Dal nam Bog še več takih!

Dobrna. Ob priliki praznovanja Božnikov zlate poroke je nabrala neka „strašno sitna oseba“ za Slovensko Stražo 36 K 2 vin. Hvala lepa! (Mi bi take „strašno sitne osebe“ priporočali v mnogoštevilno posnemanje. Op. ur.)

Brežice. V nedeljo, dne 4. maja, ob 4. uri popoldne govori na shodu „Bogomile“ gospodična Pepica Senica iz Sevnice. Dekleta, žene in matere, pridite v obilnem številu v društveno sobo!

Šmartno ob Paki. Pri nas priredi prostovoljna požarna bramba v nedeljo, dne 4. maja, popoldne ob 3. uri, v prostorih gospoda Ivana Bizjaka, veselico z gledališko predstavo. Pridite!

Savinjsko okrožje dekliških zvez priredi na binkoštni pondeljek v Petrovčah v Društvenem domu

občni zbor. Sv. opravilo bo ob 10. uri predpoldne. Zborovanje se prične ob eni uri popoldne. Govori gospodična Pepica Senica. Zborovanje se vrši po običajnem vspehu; izvoli se novi odbor in pomnoži. Zato naj smatra vsaka dekleška zveza za svojo dolžnost, da pošlje vsaj nekaj članic na občni zbor, da bodo vse fare častno zastopane. Po večernicah se vprizorita igri: „Junaške Blejke“ in „Marijin otrok.“ Ker je na vspehu veliko zanimivega, vabi k obilni udeležbi odbor.

Loče. Ena izmed onih trdnjav, iz katerih se širi nemškutarstvo po Dravinjski dolini, so Loče. Loče so tudi eno izmed onih gnezd, v katerih si polnijo nemškutarski kramarji svoje bisage s slovenskimi groši. Da se vam dobrikuje in vas spravljajo v svojo krmo, je pač umljivo, drugače bi morali pobrati sila in kopita in odvandrat, odkoder so prišli. Prilizovali so se vam, dokler niso od vaših žuljev obogateli; kličejo vas k sebi, a za hrltom pobirajo kamenje, da vas pobijejo. To so pokazali že njihovi brati pred leti v Celju, Mariboru in Ptuj, kjer so surovo napadli Slovence in so hoteli pobiti ono ljudstvo, od katerega živijo, to je: slovensko. Sedaj so še mirni, kajti njih greben še ni zrastel toliko, da bi nas pobijali; manjka jim še vaših grošev. In vendar so začeli pri občinskih volitvah še hujši rogoviliti, kot kedaj poprej in napeli so vse moči, da si utrdijo svoje gnezdo. Mnogo vas je že padlo v njihove mreže, verjeli ste njihovim sladkim besedam, ker so vam obetali zlatih gradov. Pozabili ste, da ste bili nekdanj poštteni slovenski kmetje in navedali boj onemu, ki vas je hotel obvarovati hudega in držati na pravi poti — gospodu župniku. Verjeli ste njihovim lažem, ki so jih trosili pred volitvami; prodali ste svoj narod, vi, ki ste sinovi slovenskih mater. Gotovo vas je bilo veliko, ki ste bili slabo poučeni o štajerčijanskih nakamah in morda niste vedeli, da ste storili velik narodni greh, ko ste izdali lastno mater, izdali jezik, ki ste ga prvič slišali iz ust vaše mame. Prokleti naj bodo izdajalci svojega naroda! Naprosili ste tudi sosedne brate — štajerčijance — da so vam pomagali. Zlasti žički purgarji so se repinčili okoli. Eden med njimi je bil celo, kojega sin je bil v Ločah prvobornik proti nemčurjem in zdaj, njegov oče podira, kar je sin zidal. Ti purgarji so večinoma vsi v sorodstvu z laško šparkaso. Sram jih bodi, kajti poprej so bili poštteni Slovenci. Celó iz Dražjevasi sta bila dva, ki sta jim pomagala, in od Jerneja tudi nekaj. In taki politični neznačajneži bodo imeli zdaj občino v rokah. Srečno ljudstvo, ki imaš take pijavke na sebi in si jih si samo nastavilo. Sramota izdajalec! Janičar je hujši od Turčina in nemškutar hujši od Nemea. Toda prišel bo čas, ko bodo vaši rogovili padli in z njim vsi narodni izdajalci. Kajti prišel bo čas, ko bo ljudstvo spoznalo pijavke in se bo otrešlo nemškutarskih oderuhov, ter bo zagospodovalo po lepih naših dravinjskih trgih. Če čez tisoč let je tukaj naše ljudstvo in še bo, ko ne bo nemškutarstva več v naših krajih in bo zavihrala tudi v Ločah naša slovenska zastava.

Velenje. C. kr. namestništvo v Gradcu je dovolilo, da se preloži sejm, ki bi se imel vršiti dne 5. maja, na 15. maj.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Pri Sv. Juriju ob Šč. je dne 30. aprila po noči ob 1/2. uri pri trgovcu g. Farkažu požar uničil poslopje, kjer je bilo skladišče in dvojno stanovanje. Zgorelo je dosti drv, desk, za bojev perila in obleke. Prihitele so na pomoč požarne brambe: domača, dragotinska in okoslavka. In vzajemnemu naporu se je posrečilo obraniti požara hišno stanovanje in trgovino. Poslopje je bilo še komaj pred šestimi leti postavljeno. Skoda je občutna.

Laško. (Volitve za okrajno bolniško blagajno.) Pri volitvi odbora za okrajno bolniško blagajno za laški okraj so zmagali združeni Slovenci in slovenski socijalni demokratje. Nemškutarji so popolnoma pogoreli, niti enega svojih zvestih niso mogli spraviti v odbor.

Narodno gospodarstvo.

Nekaj podatkov o gospodarskem delu nemških zadrug. Dne 1. januarja 1912 je bilo v Nemčiji 31.771 registriranih zadrug z nad dva in pol milijona članov. Med temi je: 15.919 posojilnic, 2140 drugih kreditnih zadrug, 2117 kmetijskih surovinskih zadrug, 1325 kmetijskih proizvodnih zadrug, 3306 živinorejskih zadrug, 2331 konsumnih društev, 1176 stanovanjskih in stavbinskih zadrug. 4165 v generalni zvezi kmetijskih zadrug združenih rajfajznovk je imelo koncem leta 1910 444.260 članov, za 4.140.000 mark deležev, 18.685.000 mark rezerv, skoraj 622 milijonov mark vlog in 478 milijonov mark posojil. Konec leta 1910 je imelo 12.797 državni zvezi priklopljenih kreditnih zadrug (s priklopljenimi rajfajznovkami vred) 1.208.997 članov, 24 milijonov mark aktiv, 50 milijonov mark rezerv, nad 2 milijardi mark vlog in 1656 milijonov mark posojil. Te kreditne zadruge so naročile surovin v vrednosti 85 mil. mark in 2120 kmetijskih nakupovalnih in prodajalnih zadrug je kupilo v letu 1910 surovin v vrednosti 117 milijonov mark. 2529 mlekarjskih zadrug je prejelo v letu 1911 okrog 1868 milijonov litrov mleka in izkupiček za prodane izdelke je iznašal 245 mil. mark. 2307 konsumnih društev z 1.590.067 člani je imelo pa

prometa v znesku 430 milijonov mark. 645 stavbinskih zadrug je sezidalo od svojega obstanka že 14.144 hiš v vrednosti skoro 406 milijonov mark. Pruska osrednja zadružna blagajna je imela dne 1. aprila 1. 1912 okoli 110% milijona mark za zadruge na razpolago; od te svote so zadruge rabile samo 67.4 milijonov mark. Promet je znašal 16.397 milijonov mark in čisti dobiček 3.348.395 mark. Ti podatki dobro kažejo mogočen napredek in gospodarsko-političen pomen nemškega združništva, ki začenja zanimati čedalje širše kroge.

Poročilo finančnega ministrstva na Angleškem izkazuje za poslovno leto 1912 dohodkov 188.801.999 funtov šterlingov (1 funt = 24 kron), in stroškov pa 188.621.930 funtov šterlingov. Dohodki pri carini so padli za nekoliko stotisoč, zato pa so se zvišali dohodki pri državnem telefonu za skoro cele 3.000.000 funte.

Delovanje nadzorstva. „Badisches landwirtsch. Genossenschaftsblatt“ toži o pogostni zanikernosti in nedelavnosti nadzorstva in dostavlja umestno: „Njboljši vpogled v zadružno poslovanje dobe člani nadzorstva, če prisostvujejo reviziji, ki se vrši vsako drugo leto. Po reviziji se vrši navadno seja načelstva in nadzorstva, kjer obravnava revizor kočljive točke. Toda člani nadzorstva žalibog ne pridejo k reviziji, ali pa se zadovoljijo samo z „dober dan, gospod revizor!“, in odidejo, češ, „da ne marajo motiti, pomagati pa ne morejo dosti.“ Za zabavo in pogovor o vsakdanjih stvareh res revizor nima časa. Ne more mu biti všeč, če mu pripovedujejo navzoči člani načelstva ali nadzorstva vse mogoče dnevnice in krajevne dogodke, ker je njegovo delo preresno in zahteva vso pozornost. Tudi prisotnost člana nadzorstva, ki le preveč molči in dremlje pri reviziji, nima nobenega pomena. Onim gospodom pa, ki se za stvar res zanimajo, pri reviziji ne bo dolgačas. Revizor jim bo dal priliko za sodelovanje, lahko mu bodo pregledovali prenose in račune, preštevali denar itd., in bodo dobili vpogled v knjigovodstvo in poslovanje. Za vsakega revizorja je prisotnost članov nadzorstva zelo ugodna, ker med revizijo lahko razpravlja z njimi o vprašanih, ki jih ne more tako obširno obravnavati v revizijskem poročilu. Tako se nadzorstvu pojasnijo stvari, ki bi jih sicer nikdar ne zvedelo, ker jih morda tudi načelstvo ne ve, ali pa se mu ne zde važne. Sploh navzočnost članov nadzorstva pri reviziji ni prazna sitnost, ampak za popolen uspeh revizije važna zahteva. In slednjič se vendar lahko zahteva, da član nadzorstva enkrat v letu žrtvuje pol dneva, da izpolni dolžnost tudi tam, kamor ga je postavilo zaupanje svojih stanovskih tovarišev.

Ruski železniški načrt. Ruska vlada si izposoje na Francoskem 700.000.000 K v svrhu zgradbe južno-sibirske železnice. Ta vest zasluži posebno pozornost. Novi železniški načrt je velikega pomena ne le za rusko vlado in za ruske kapitaliste. Ta zgradba južno-sibirske železnice bo imela globok vpliv na ves svetovni trg. Nova železnica bo v paralelni zvezi z drugo sibirsko železnico; promet, prevažanje in izvažanje se bo močno razvijalo in nova neposredna kulturna zveza bo ustvarjena med Evropo in vzhodom. Zgradba železnice predstavlja najznačilnejši moment v ruskem državnem življenju; edino v tem oziru se predstavlja ruska vlada kot nositeljica kulture. Kdor se je vozil v prostornih vozovih železnic na Ruskem, mora občudovati in hvalliti točnost in veliko udobnost ruske železnice. Komisija železniškega ministra je izdelala leta 1911 načrt za zgradbo potrebnih novih prog. Seveda so pa prišli do veljave pred vsem pri določanju novih prog militaristični razlogi. Določena je zgradba železniških prog za 19.000 verst, to je okoli 20.000 kilometrov. To leto se bo zgradilo 3890 kilometrov, od teh 1690 v azijskih pokrajinah. Južno-sibirska železnica je že peta velika železniška proga, ki jo Rusija v kratkem času gradi v Aziji. Kolonijalni obrat se vsiljuje tudi v Rusiji z izredno hitrostjo. Zgradbo prve železniške proge je zahtevala ekspanzivna politika v Aziji in politično-militaristični razlogi so imeli največji vpliv pri izvedbi načrta. Nova zgradba bo pa le služila izključno gospodarskim interesom. Zgradba nove proge bo stala manj nego proga ob reki Amur in bo združevala Sibirijo s Tihim oceanom. Koristila bo ljudstvu in državi bolje nego severna železnica, ki ni bila zgrajena, da bi služila izključno gospodarskim interesom. Amurska železnica je pospeševala razširjenje ruske kolonijalne politike, nova južno-sibirska proga bo pa kolonijalni obrat in kolonijalno politiko koncentrirala in ojačila. Omogočila bo kolonizacijo ogromnih delov dežele med sibirsko železnico na sever, ob Uralu na zapadu in uralso-bajkalsko železnico. Kolonizacija je v teh krajih Rusije v zadnjih letih izredno napredovala. Tla so tukaj izredno rodovitna, izvažajo se letno za milijone pridelkov. Že stoletja se zlasti med Kirgizi močno razvija reja ovac, konj in velblodov. Gospodarstvo bo pod ugodnejšimi okolnostmi še intenzivnejše napredovalo. Izkoriščanje naravnih zakladov bo popolnejše. V akmolinski pokrajini na severu je mnogo bogatih rudnikov; v Altajskem gorovju pa se nahajajo pravi zakladi zlata. Nova železnica bi združila te kraje s sibirsko železnico. Prometna pot bi bila popolna; razvilo bi se ogromno gospodarsko gibanje. S kolonizacijo dežele se bode utrdila moč države in vpliv

državne uprave nad rodovi Srbije. Južna sibirski proga bo najbrže v zvezi z železnico Orenburg—Taškend in se bo pri Aktjubinsku združevala z južno rusko železnico. Železnica se bo pomikala čimdalje proti vzhodu in v tem je tudi njena važnost in ugodnost. Proga bo dolga od 2500 do 3000 kilometrov, kolikor približno proga Peterburg—Pariz. Nova železnica bo mnogo vplivala na razvoj južne Sibirije in ne bo brez vpliva na gospodarske in politične razmere Evrope, zlasti z ozirom na izpremenjeni položaj v vzhodni Aziji.

Lilijsko mlečno milo s konjičkom

iz tovarne Bergmanna & Co., v Dečinu ob Labi

je in ostane neprekosljivo v učinku zoper polne pege in se pri racionalnem negovanju kože ne more pogrešati. To nepobitno dokazujejo vsak dan doša priznalna pisma. Komad 80 vin. in se dobi v lekarnah, drožerijah in parfumerijah itd. Da si ohranijo dame nežne roke, se je izborno izkazala Bergmannova lilijska krema „Manera“. Dobi se povsod v tubah po 70 vinarjev. 43

Razgled po svetu.

Prijet defravdant. O defravdantu Sajevicu, ki je z 10.000 K dne 24. marca pobegnil iz Ljubljane, poročajo sedaj sledeče podrobnosti: Ker je bila zadeva ovadena policiji še le dne 2. aprila, je bil Sajevic dober teden nezasledovan. Ljubljanska policija, ki je brž alarmirala policije v drugih mestih, je izvršila na Sajevičevem stanovanju hišno preiskavo. Našla je razglednico, ki jo je Sajevic poslal svojemu prijatelju izza vojaških let iz Namjesta na Češkem. Policija je pisala žandarmeriji v Namjeste in ji dala primerno navodila za opazovanje tega Sajevičevega prijatelja. Žandarmerija v Namjestu je kmalu sporočila v Ljubljano, da je Sajevic poslal svojemu prijatelju dve razglednici iz Švice. Ljubljanska policija je nato vnovič obvestila policije v Švici, posebno policijo v Curihu, ker je Sajevic poslal svojemu prijatelju razglednici iz Švice. Policija iz Curiha je javila, da se je Sajevic pod imenom dr. Mirko Božič nekaj dni mudil v Curihu, da je imel pravilne legitimacije na ime dr. Mirko Božič in da se je predstavljajal za graškega akademika. Policija je dalje iz Curiha javila, da je ta „dr. Mirko Božič“ v nekem curiškem izseljevalnem uradu kupil vozni listek za parnik „Kaiser Wilhelm“ v Novi-Jork. Nato je državna policija brzojavila v Novi-Jork, naj se ondi Sajevic pri dohodu parnika prime in deportira. Dne 26. t. m. je Sajevic došel v Novi-Jork, kjer pa ni našel tako prijaznega sprejema, kakor si je izračunal. Sajevica so v Novem-Jorku prijeli in deportirali. Izroče ga policiji v Bremenu, odkoder se vrne v nevhvaležno domovino.

Globoka vera umrlega milijonarja Morgana. Milijonar Pierpont Morgan, ki je pred kratkim umrl, je podal v svojem testamentu dokaze globokovernega človeka. „Jaz izročam svojo dušo v roke Odršenika“ — je pisal Morgan — „v polnem zaupanju, da jo je rešil in očistil s svojo predrago krvjo, ji odpustil grehe in jo pripeljal pred prestol svojega očeta. Rotim vas, otroci moji, da varujete in branite v vsakem slučaju in naj stane še toliko osebnih žrtev nauk o odrešenju grešnikov.“ Tako je veroval najbogatejši človek na svetu.

Deset dni v ledenici zaprt. O skoraj neverjetnem dogodku poročajo iz Annaberga. Ondi je štirinajstletni šolar Scharfschmidt z dvema tovarišema izvršil več tatvin. Rodbina enega teh fantov je kmalu nato odpotovala iz Annaberga. Scharfschmidt se je pa zbal, da bi mladi Streusel utegnil tatvine priznati. Zato je sklenil, da se znebi nevarne priče. Vlekel ga je v ledenico nekega restavranca ter ga je tamkaj zaprl. Scharfschmidt je svojo žrtev vsak dan obiskoval in mu prinašal vode in kruha. Fantek pa konečno ni mogel več vzdržati v ledenici in je v obupu razbil v kleti neko okno, skozi katero se je rešil na prosto. Toda bil je tako oslavljen, da se je zgrudil na tla in so ga takega potem našli sosedje. Fant je bil deset dni zaprt v ledenici. Več prstov na nogi mu je ozeblo, tako da mu bodo morali najbrž odrezati nogo. Štirinajstletnega Scharfschmidta so nato vtaknili v zapor.

Tragedija v zraku. Iz New-Jorka poročajo: V Louisvillu se je dogodila ljubavna tragedija v zraku. Znani aviatik de Ribas, ki je rodom Mehikanec, se je zaljubil v hčer večkratnega milijonarja Aldeganda. Roditelji mlade milijonarke niso hoteli dovoliti, da bi se poročila. Aviatik je vsled tega odnesel nevesto v eroplanu. Brat odpeljane je zasledoval po zraku bežeče z avtomobilom. Čez nekaj časa pa se je moral zaljubljeni par spustiti na zemljo, ker se je motor v eroplanu pokvaril. Ko sta bila tri metre visoko nad zemljo, je mladi Aldeganda ustrelil z revolverjem de Ribosa, ki se je mrtev zgrudil iz aparata na zemljo. Njegova nevesta, ki se je le lahko rani-la, je kmalu nato izvršila samoumor.

Somišljeniki, agitirajte za „Stražo“.